

**J.K.ROWLINGKING QALAMIGA MANSUB “GARRY POTER VA
MAXFIY HUJRA” ASARIDAGI ANTROPONIMLARNING INGLIZ
TILIDAN O’ZBEK TILIGA TARJIMA QILISHDAGI MUAMMOLARI**

Abdumurodov Adham

*Termiz davlat universiteti Xorijiy filologiya fakulteti Gid hamrohligi va
tarjimonligi faoliyati yo`nalishi talabasi*

ANNOTATSIYA

Mazkur maqola J.K.Rovling tomonidan yozilgan “Garry Poter va maxfiy hujra” asari tarkibidagi antroponimlarning ingliz tilidan o’zbek tiliga tarjimasi va ularning mohiyatini lingvistik nuqtai nazardan o’quvchi uni anglashi uchun ta’sir qiluvchi omillarni hisobga olgan holda tahlil qilingan. Obyekt sifatida tanlangan ismlar asosan tabiat in’omlari bo’lmish o’simliklar bo’lib o’zbek tilida bunday ma’nodagi ismlar deyarli uchramaydi ya’ni o’quvchilar uchun begona. Shu tufayli maqolada tarjimon ularni o’zbek tiliga o’girishdan oldinetimologik, leksikologik, semantik va fonetik tahlil qilish uchun qoliplar taklif qilingan.

Kalit so’zlar: transformatsiya, ingliz-o’zbek tarjima, Stiven Edvin King, transliteratsiya.

**THE PROBLEMS OF TRANSLATING ANTHROPONOMYS FROM
ENGLISH TO UZBEK IN J.K.ROWLING’S “GARRY POTER AND
CAMBER OF SECRETS”**

ABSTRACT

This article analyzes the translation of antroponyms from English into Uzbek about J.K.rowling’s “ Garry Poter and chamber of secrets” and their essence from the linguistic point of view, taking into account the factors that influence the reader to understand it. The names chosen as objects are mainly plants that are gifts of nature,

and in the Uzbek language such names are almost non-existent, that is, they are unfamiliar to students. As a result, the article offers templates for etymological, lexical, semantic and phonetic analysis before the translator translates them into Uzbek language.

KEY WORDS: transformation, english uzbek translation, J.K.Rovling, transliteration.

KIRISH

Joan Rowling, (1965-yil 31-iyulda tugʻilgan), J. K. Rowling taxallusi bilan tanilgan britaniyalik yozuvchi va filantrop. U 1997 yildan 2007 yilgacha nashr etilgan "Garri Potter" nomli yetti jildlik bolalar fantastika asar muallifidir. Ushbu asar muallifga katta muvaffaqiyat olib keldi. U 500 milliondan ortiq chop etilgan hamda kamida 70 tilga tarjima qilingan. Yate shahrida tugʻilgan Rowling 1987 yilda "Ekseter" universitetini tamomlagan va ikki tilda gaplashadigan kotib sifatida vaqtinchalik ishlay boshlagan. Garri Potter qahramonlari gʻoyasi unga kechikayotgan poyezdni kutayotgan paytda kelgan. Keyingi yetti yillik davrda skleroz kasalligidan vafot etadi. Bu esa Rowlingga asarni yozishiga chuqur ta'sir qildi. U birinchi Garri Potter romanini "Garri Potter va faylasuf toshini" ayni yolgʻiz ona sifatida qashshoqlikni boshdan kechirayotgan davrda yozgan. Forbes uni 2008, 2017 va 2019 yillarda dunyoning eng "koʻp maosh oluvchi muallifi" deb topdi.

Ushbu maqolada antroponimlarning tarjima jarayonida muommalarga uchrashi yoritib berilgan. Obyekt sifatida esa "Garry Potter va maxfiy" asaridagi antroponimlar olingan. Asosan transliteratsiya usulidan foydalangan holda tarjima qilingan antroponimlarni muhokamaga olingan. **Transliteratsiya** – "trans" oʻzgartirish, "litter" harf soʻzlarining qoʻshilmasi hisoblanadi. Bundan koʻrinib turibdiki "transliteratsiya" harf oʻzgartirish demakdir.

ADABIYOTLAR TAHLILI METOLOGİYASI

Maqola uchun tadqiqot davomida qiyosiy adabiyotlar, lingvistik atamalarning qarama-qarshi va tavsifli tarjima hamda badiiy tarjimaning stilistik tahlillari oʻrganildi.

Natijalarga uch xil qarash bilan nazar tashlash mumkin. Birinchidan, nomlar tarjima qilinishi kerakmi yoki ayrim tarjimonlar ularni tarjima qilganmi, agar shunday

bo'lsa, tarjima tiliga qanday tarjima qilinganini tekshirish. Ikkinchidan, obyektlarni tarjima qilish uchun ishlatiladigan strategiya va usullarni ko'rib chiqish va yechimni ko'rsatish. Uchinchidan, inglizcha-inglizcha taqqoslash va zidlash orqali ismlarning semantik yoki tavsifiy ma'nosini o'rganishdan iborat.

Antroponimlar etimologiyasi va orfografik transformatsiyaga uchraganligi hamda tarjimonning qarashlari orqali tahlil qilinadi.

NATIJARLAR

Maqola uchun tadqiqot davomida qiyosiy adabiyotlar, lingvistik atamalarning qarama-qarshi va tavsifli tarjima hamda badiiy tarjimaning stilistik tahlillari o'rganildi.

Natijalarga uch xil qarash bilan nazar tashlash mumkin. Birinchidan, nomlar tarjima qilinishi kerakmi yoki ayrim tarjimonlar ularni tarjima qilganmi, agar shunday bo'lsa, tarjima tiliga qanday tarjima qilinganini tekshirish. Ikkinchidan, obyektlarni tarjima qilish uchun ishlatiladigan strategiya va usullarni ko'rib chiqish va yechimni ko'rsatish. Uchinchidan, inglizcha-inglizcha taqqoslash va zidlash orqali ismlarning semantik yoki tavsifiy ma'nosini o'rganishdan iborat.

Antroponimlar etimologiyasi va orfografik transformatsiyaga uchraganligi hamda tarjimonning qarashlari orqali tahlil qilinadi.

MUHOKAMA

Antroponimlar

Mr Vernon- Vernin

Petunia- Petunya

Dudley- Dudley

Dursleys- Durisley

Hooting noise "hoot" asl tarjimada kulgili tarjima jarayonida qichqiriq ovoz deb tarjima qilindi

"Owl" so'ziga asl matnda "she" deb ishlatilgan tarjima jarayonida u deb tarjima qilindi

"Snarled" asl tarjimasi irrilamoq tarjima jarayonida shaxsga moslab baqirmoq, hayqirmoq deb tarjima qilindi

Heatily asl tarjimasi “baland ovoz” tarjima jarayonida “quvnoq ovoz”da deb tarjima qilindi. “Loud Belch” – “baland ovozdagi hiqichoq” deb tarjima qilindi. “I want bacon” - ushbu so'z men ko'proq go'sht istayman deb tarjima qilindi. “Misty eyes” so'zi tarjima qilinmadi. “Dudley gets” enough- sen to'ydingmi deb tarjima qilindi. “Grinned” asl tarjimasi “tirjaymoq” tarjima jarayonida kulmoq deb tarjima qilindi. “Irritably” so'zini asl tarjimasi “achchiqlanib” “jizzaki” tarjima jarayonida “jaxldorlik bilan” deb tarjima qilindi. “Gasped” so'zi hansiramoq deb tarjima qilindi

XULOSA

Ushbu maqolada ingliz tilidan o'zbek tiliga gaplarning va so'zlarning,so'z birikmalarining tarjimasidagi turli kichkina muammolarning bir nechtasi izohlari va matndagi ma'nolarining muqobillashtirilgan va uslubiy bo'yoqqa asoslanganlari berilishiga harakat qilindi. Har bir atoqli otlar ma'lum bir sabablarga ko'ra paydo bo'ladi. Har bir nom o'z tarixi biografiya va geografiyasiga ega bo'ladi. Nomlar shaxslarni o'zaro farqlash ehtiyojidan tashqari ijtimoiy-lisoniy vazifasiga ko'ra ism beruvchi ning muayyan maqsadini ham ifoda etadi. Turli xalq nomlarini turli jihatlaridan: lisoniy, etimologik, fonetik, morfologik, va boshqa xususiyatlariga ko'ra tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, antroponimlar millatning, xalqning milliy urf-odat va an'analarini, dunyoqarashi, madaniyatini o'zida aks ettiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Oxford University. Oxford Dictionary of Current English. – USA: Oxford University press, 2006
2. Худайкулов, Абдулла Эшкуватович. "Семантическая адаптация некоторых английских заимствованных слов в русских письменных памятниках xvii-xix веков." Вестник Челябинского государственного университета 28 (2011)
3. Kamoljnovich, Solijonov Juraali. "JK ROULINGNING FANTASTIK ASARLARIDAGI ANTROPONIMLARNING LINGVO-PERSPEKTIV MUAMMOLARI." *Central Asian Research Journal for Interdisciplinary Studies (CARJIS)* 2.1 (2022): 334-343
4. Z Normurodova - МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ:" ..., 2022 - myscience.uz